

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IX. De pœnis Schismaticorum, & de eorum absolute & reconciliatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Nam Græci legitimo suo more & instituto sacris operantur, & Ecclesiæ præceptum non est, ut rem divinam audiamus hoc vel illo ritu, sed simpliciter, ut diebus Dominicis & festis rem factam audiamus: & cum ex altera parte non teneamur vitare Schismaticos, nisi nominatum sint excommunicati, aut aliàs scandalum oriatur, sit, virum latinum posse interesse sacrificijs Græcorum & Schismaticorum.

An Catholici à Græcis Sacramenta possint recipere.

Sed major difficultas est, An à Sacerdote vel Episcopo Schismatico possit quis Sacramenta recipere? Pro parte affirmativa, facit *Extravagans Martini V. Adevitanda*, quæ sine ullo discrimine excommunicatos non denunciatos docet non esse vitandos, ac si excommunicati non essent, idque plures auctores *infra* adducendi, ubi de hæreticorum communicatione agemus, tradunt.

Pro contraria verò parte facit, quod isti Schismatici, in quantum excommunicati nominatum, non sint vitandi, in quantum Schismatici sunt separati à communicatione, à jure Canonico, & privati jurisdictione, ut constat ex c. 1. & 2. de Schismaticis, & c. *Ordin. 9. q. 1.* Secundò, quia aperte *Clemens* Papa 8. in Bulla citata oppositam docet sententiam: Ordinati (inquit) ab Episcopis Schismaticis, alias ritè ordinatis, servata debita forma, recipiant quidem Ordinem, sed non executionem; & insuper prohibentur in prædictis Ordinibus ministrare, sine dispensatione sedis Apostolicæ. Nec erit sufficiens solutio, si quis dicat loqui hic de ordinato, qui non sit subditus Episcopi: nam illa verba (alias ritè ordinatis) hoc etiam includunt. Et confirmatur, quia in eadem Bulla de sacramento penitentiæ dicitur, in casu necessitatis Presbyteros Græcos Catholicos, posse Latinos abolvere. Ubi per particulam illam (*Catholicos*) Schismatici videntur excludi, etiam in casu necessitatis, quia eo ipso quod Schismatici sunt, carent jurisdictione, ut *infra* latius dicemus de hæreticis. Quæ sunt notanda pro hac difficultate, quia quantum ad hoc, Schismatici & hæretici eadem fere est ratio: unde ex illo loco petenda est hujus dubij solutio.

An Sacerdos Græcus Latino ritum celebrare possit, & è contrâ.

Secundum dubium, An Sacerdos Græcus agens inter Latinos, teneatur se tam Latinorum ritui, quam propriæ consuetudini conformare, & è contra, de Latino inter Græcos? Resp. Siloquatur de ritu tam in celebratione Missarum, quam in alijs divinis officijs, *Prus V.* prohibuit, ne sacerdos Græcus Latino ritu, neque è contra Latino ritu Græco celebrarent: imò & Concilium Florentinum in literis, unius simpliciter dicit unumquemque Sacerdotem debere copficere in fermentato & azymo juxta suæ Ecclesiæ consuetudinem. Hoc tamen existimo accipiendum de Sacerdotibus Latinis & Græcis, quando in eodem territorio sunt conjuncti, vel de Sacerdotibus Græcis per Latinam Ecclesiam peregrinantibus, vel de Latinis per Græciam iter facientibus. Si tamen domicilium habeant, vel Latini inter Græcos, vel Græci inter Latinos, tunc meriò potest esse questio, an teneantur se conformare ritui Ecclesiæ illius, in qua habent domicilium: quia qui habet domicilium in Ecclesia Græca, censetur jam Græcus, & è contra Græcus in Ecclesia Latina. Præterea in *C. ille d. 1. 2.* dicitur teneri unumquemque se conformare consuetudini Ecclesiæ, in qua actu existit. His rationibus motus *P. Suarez 3. Tom. disp. 44. scilicet 3.* tenet partem affirmativam: sed contraria sententia probabilior videtur. Nam Concilium Florentinum & Bulla *Pij V.* absolute præcipit unumquemque Sacerdotum Græcorum & Latinorum, ser-

vare propriæ Ecclesiæ ritum sine ulla limitatione, & ob id non teneri se conformare, quantum ad ritum Ecclesiæ illius, in qua actu habitat, in alijs verò tenebitur consuetudines & præcepta Ecclesiæ observare.

Ex quibus primò collige, Sacerdotem Latinum degentem inter Armenos, Abyssinos, vel alios Schismaticos, quorum ritus in celebrando sit approbatus ab Ecclesia, posse se illorum ritui conformare, maxime quando habet domicilium: quia Concilium Florentinum & Bulla *Pij V.* solum loquuntur de sacerdote Græco inter Latinos, & de Latino inter Græcos. Et ita non debent extendi ad alias nationes.

Secundò inferitur, Sæculares domicilium habentes in Ecclesia Græca, vel alia Schismaticorum, quales sunt nunc Lusitani multi in interiori Æthiopia, posse se consuetudinibus accommodare, & debere, maxime si sit scandalum, nisi aliàs vellent ipsi in omnibus Latino more vivere, habentque Ministros Ecclesiæ Latine: nam tunc certum est nullatenus teneri.

Pro his tamen & similibus dubijs degentes inter alios Schismaticos à Græcis (cum quibus jam ex praxi constat quali er quis se gerere debeat) & sciant quid ab ipsis præstandum sit, tam in jejuniis, quam dierum festivorum observatione, quam in eorum ritibus approbandis vel reprobandis, oporteret, ut sedem Apostolicam conlulerent.

CAPVT IX.

De pœnis Schismaticorum, & de eorum absolutione & reconciliatione.

DE Schismaticorum pœnis, quas DEUS justissime ab eis in ærdum solet repetere, non est necesse in præsentia dicere. Exant in Scripturis aliquot eorum exemplari *Num. 16.* ubi Legimus Dathan, & Abiron propter illud peccatum fuisse absorptos à deficiente terra. Et constat ex *libro Reg.* quantis cladibus affecta fuerint undecim tribus Israel, eò quod à domo David discessionem fecerunt.

De alijs autem pœnis, quibus vel ipso facto, vel per sententiam judicis, possunt affici Schismatici, quædam sunt certa apud Doctores, & aliquid est controversum. Primò certum est, eos non ita puniri, ut vel amittant ipso facto, vel possint amittere spirituales aliquam potestatem, consistentem in spirituali charactere Baptismi, vel Confirmationis, vel Ordinis. Nam hæc indelebilis, ut docet *2. q. 39. art. 3. D. Tho.* & confirmat *Turrecremata lib. 4. Sum. part. 1. cap. 7.* & Sylvestri verb. *Schismatici*, & patet ex *Urbano* Papa Canon. Ordinationes *9. q. 1.* qui ordinatos ab Episcopis schismaticis censet verè fuisse Ordinatos. Et ex *Aug. lib. 6. de Baptismo* contra Donatistas *cap. 5.* Ubi ait: *Potest Sacramentum tradere separatim sicut habere.*

Secundo certum est privati tamen ipso facto Schismaticos facultate utendi rectè & legitime ejusmodi potestate characteris, seu privati ejusmodi potestate, quoad ejus essentiam, quo ad usum, nimirum legitimum, ait *D. Tho. art. 3.* Non enim possunt Schismatici rectè, & absque peccato uti ejusmodi potestate. Quo sensu assentit *D. Thom.* & *Turrecrem. ubi supra* debere intelligi quædam Patrum, seu Pontificum testimonia,

nia, quibus indicari videtur amitti per schisma potestatem etiam Ordinis live Consecrationis. Oportet enim intelligi quoad usum legitimum: ut quando Patres Concilij Lateranensis sub Innocentio Tertio cap. 1. Extravag. de schismate, ajunt: *Ordinationes ab Orlaviano, & Guidone Haresiarchis factas, irritas esse censuimus. Quod etiam dicit Urbanus in Can. Ordinationes 9. q. 1.* Debet enim intelligi quoad executionem eorum legitimam, ut ibi etiam exponit *Glossa* addens, nisi cum eis fuerit dispensatum, vel nisi Ordinatus probare posset, necessivisse se fuisse schismaticum cum Episcopum, à quo accepit Ordinem, aut habuisse legitimam dispensationem accipiendi Ordines à schismatico, ut ait Innocentius 3. in cap. *Paternitate*, extra de schismaticis.

Tertio, Certum est præter excommunicationem, quam supra Schismaticos diximus incurtere, si ab ea non respiciant, posse ulterius puniri, nimirum per censuram depositionis, ut patet ex *Can. in nomine Domini 23. d. & notat ubi supra Turretrem*. Et si nec per depositionem emendentur, panis etiam corporalibus, auxilio brachij secularis, ut fieri jubet Pelagius Pontifex in *Can. de Liguriis 23. q. 5. & docet D. Tho. 2. 2. q. 39. art. 4. ad 3.* Atque etiam possunt privari à Pontifice potestate & dignitate temporalis.

Quarto Schismaticus præter pœnas prædictas, alias etiam incurrit: Est enim irregularis, ita ut etiam si Ecclesiam per absolutionem & veram penitentiam fuerit reconciliatus, ad beneficia & Ordines promoveri non potest, sine Pontificis dispensatione, ut colligi videtur ex c. *Qua diligentia*, de electione, ubi Hostiensis, Abbas, & Joannes Andreas idem censent. Hanc vero irregularitatem non contrahi à Schismatico occulto, sed tantum manifesto quidam affirmant. Alij verò in contrarium docent etiam ab occulto contrahi. Sed probabilior videtur prima sententia, ut optime ostendit *Greg. de Valentia, 2. 2. disp. 3. q. 15. puncto 3.*

Sed petes, an Schismatici Presbyteri & Episcopi careant Ordinis potestate, an tantum Jurisdictione. Respondet *S. Tho. 2. 2. q. 39. art. 3.* Schismaticos jurisdictione carere: *Non possunt* (inquit) *absolvere, nec excommunicare, nec indulgentias concedere*. Sic ille; & ita nequeunt eadem ratione eligere, beneficia conferre, leges sive constitutiones dare, vel ponere. Unde si quos absolvant vel eligant, absolutio seu electio rata non est, & proinde iteranda: habere tamen, ait *S. Tho.* potestatem sacram Ordinis: quare Episcopus schismaticus verè conficit & consecrat Eucharistiam, verè confirmat, verè ordinar, cum aliquos ad Ecclesiasticos Ordines eligit ac promovet, ab eo verè Ordinis characterem recipiunt, non tamen Ordinis usum & functionem; quoniam sunt ipso jure suspensi, si scienter à schismatico Episcopo ordinentur. Pari autem similitudine, si Episcopus schismaticus altaribus, vasa, aut templa consecrat, ratum est quod facit, quia hæc sunt Ordinis non jurisdictionis, quamvis Episcopo ex Ecclesie auctoritate conveniant.

Si quæras utrum hæc pœna, qua Schismatici jurisdictione privantur locum habeat generatim in omnibus Schismaticis. Quidam ajunt hanc Schismaticorum pœnam, qua jurisdictione privantur, locum habuisse ante Concilium Constantinense, in omnibus manifestis & notoriis Schismaticis, non occultis: modò verò post illud, soluta locum habere in ijs, qui sunt expressim & nomi-

natim denunciati, aut manifesti persecutores Clericorum. Alij probabilius videntur, universè Schismaticos, quatenus tales sunt, jurisdictione Ecclesiastica privatos esse, eò quòd sunt extra Ecclesiam, quia ipsi se ab Ecclesia diviserunt.

Respondeo, Si Schismaticus sit toleratus, & communi errore populi habitus pro legitimo, non videtur dubium, quin omnes actus jurisdictionis, alijs verò placet, valere omnia in de hæreticis. Si vero Presbyter vel Episcopus sit manifestus schismaticus, tunc aliqui dicunt, non valere gesta per ipsum, illa inquam quæ requirunt jurisdictionem. Alijs vero placet, valere omnia in casu, quò Schismaticus non sit nominatim excommunicatus, vel manifestus Clerici persecutor, sed verior & securior pœna est sententia.

Sed quæres, quam juram incurrat, qui ad Ordines vel alia Ecclesiastica beneficia à Schismaticis promovetur? Respondetur, Si sciens esse Schismaticum, & excommunicatum, spontè suscepit ab eo sacramentum Ordinis, manet irregularis & suspensus ab executione illius Ordinis, quem suscepit, & indiget dispensatione Sedis Apostolicæ: si vero beneficia Ecclesiastica, privatur illis: ita colligitur ex c. *1. de schismaticis*, & ex bulla *Clem. 8.* supra adducta. Si tamen cum ignorantia quis fuerit ordinatus, dispensat Episcopus in irregularitate: ita post Navar. docet *Greg. de Valentia 2. 2. in 3. p. disp. 7. q. 19. de irregulari. puncto 3.*

Ultimò dubitatur, An ab excommunicatione, & alijs pœnis liberi sint Schismatici, qui ignorantia invincibili schismati Græcorum inhereant? Brevisiter dico, certum esse pœnas prædictas non incurtere, nec in inferiori, neque exteriori foro: ut clarior patebit ex his, quæ infra dicemus, tractantes de Hæreticorum pœnis.

Qua verò ratione Schismatici sint absolventi, & reconciliandi cum Ecclesia, dicemus infra, cum de absolutione hæreticorum differemus, tum quia Schismatici majori ex parte hæretici sunt; tum etiam, quia et si schismatici tantum inveniantur, eorum absolutio reservata est etiam Sedi Apostolicæ, ut patet ex Bulla Cænæ Domini.

Illud tamen est advertendum, quod quamvis Schismaticorum absolutio sit reservata, sicut & Hæreticorum, in eorum tamen absolutione non sunt tot tantæque circumstantiæ observandæ, sicut in absolutione hæreticorum. Oportebit tamen primò, ut antequam absolutionis beneficium accipiant, publicè vel privatè fidei professionem juxta sequentem formulam à Sede Apostolica exhibitam, faciant.

C A P V T X.

Professio orthodoxæ fidei à Græcis
facienda, *Gregorij XIII.*
Pont. Max. jussu
edita.

EGO N. firma fide credo & profiteor omnia
& singula, quæ continentur in Symbolo fidei,
quo Sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet:
Credo in unum Deum Patrem omnipotentem
factorem celi & terræ, visibilium omnium
& invisibilium. Et in unum Dominum
IESUM Christum filium DEI unigenitum.
Ex ex Patre natum ante omnia secula.